

XUNTA
DE GALICIA

CONSERVATORIO PROFESIONAL
DE MÚSICA DA CORUÑA

CMUS
PROFESIONAL
DA CORUÑA

Dirección Xeral de Educación, Formación Profesional e Innovación Educativa
REDE DE CONSERVATORIOS DE MÚSICA E DANZA DE GALICIA

Programación de

CONXUNTO de CLAVES

2022-23

INDICE

1.Introdución	3
2.Metodoloxía	3
3.Atención á diversidade	4
4.Temas transversais	5
4.1 Educación en valores	5
4.2 Tratamento das tecnoloxías da información e da comunicación (TIC's)	5
5. Actividades culturais e de promoción das ensinanzas	6
6. Secuenciación e organización da materia	7
7. Obxectivos	7
7.1 Obxectivos do Grao Profesional.....	7
7.2 Obxectivos da asignatura de Conxunto.....	8
8. Contidos	9
9. Avaliación	9
9.1 Criterios de avaliación.....	10
9.2 Mínimos esixibles.....	11
9.3 Procedementos e ferramentas de avaliación.....	11
9.4 Criterios de cualificación.....	11
9.5 Criterios para a concesión de ampliación de matrícula.....	11
9.6 Medidas de recuperación.....	12
9.7 Procedementos de recuperación ordinarios.....	12
9.8 Probas extraordinarias de xuño.....	13
10. Procedementos de avaliación e seguimento da programación didáctica	13
11. Procedementos para realizar a avaliación interna do departamento	13
ANEXO II: Probas de acceso a Grao Profesional	15

1. Introducción

A Lei orgánica 2/2006 do 3 de maio, de educación, no capítulo VI do título I, fixa as características básicas das ensinanzas profesionais de música, dentro das ensinanzas artísticas. Os aspectos básicos do currículo das ensinanzas profesionais de música fíxanse no Real Decreto 1577/2006, do 22 de decembro e se definen no marco da nosa comunidade no *Decreto 203/2007, do 27 de setembro, polo que se establece o currículo das ensinanzas profesionais de réxime especial de música.*

A presente programación da concreción a ditos decretos a nivel de aula, e será o documento polo que se desenvolvan os diversos parámetros do traballo de aula dos docentes deste departamento no Conservatorio Profesional de Música de A Coruña.

O grao profesional ten como finalidade proporcionarlle ao alumnado unha formación artística de calidade e garantir a cualificación dos futuros profesionais, e ordénase en catro funcións básicas: formativa, orientadora, profesionalizadora e preparatoria para estudos posteriores.

2. Metodoloxía

A materia de Conxunto no que ó clave se refire debería abarcar non tanto o que o nome da materia suxere senón os aspectos que non son estudados na aprendizaxe do repertorio a só.

En principio o nome da materia “Conxunto” fainos pensar en que varios claves toquen xuntos. A pouca literatura para este tipo de agrupación fai que isto non teña demasiado sentido, agravado polo feito de que só hai un instrumento no centro. Aínda no caso de que se pensase facelo así, a maioría das pezas serían intocables para un alumno de primeiro de grao profesional.

O que si que pode ser útil é utilizar esta materia como introdución ao baixo cifrado co fin de que estes alumnos teñan xa algunha idea do que é o acompañamento do baixo continuo na futura materia de música de cámara e que serviralles de axuda na clase de harmonía, ao mesmo tempo que axudaralles a sintetizar unha partitura, diferenciando nela as tonalidades e non soamente unha morea de notas que se acontecen unhas a outras.

Aínda que, como dixen anteriormente, O repertorio a dúas claves ou a catro mans é escaso, non exclúese a posibilidade de poder abordar este tipo de literatura na medida do posible.

A lectura a primeira vista é tamén un aspecto esquecido na materia de clave debido á falta de tempo e a súa práctica é útil para un músico; non só o feito de practicalo como a valoración da súa importancia da que os alumnos a miúdo non son conscientes.

A escaseza de concertos de clave aínda hoxe no noso país fai que as audicións de gravacións nos axude a coñecer o amplísimo repertorio da clave, e non só da clave, da época barroca. A audición de instrumentos de seu mesma época e o seu repertorio axudásenos a comprender o seu estilo, escritura, estética, acústica e demais aspectos importantes que non sempre son evidentes para unha persoa do século XXI.

Xa que logo céntrase esta materia en catro puntos importantes

1. Estudo e práctica do baixo cifrado.
2. Práctica do repertorio a dúas mans e a dúas claves.
- 3, Lectura a primeira vista.
4. Audicións.

3. Atención á diversidade

Como xa se mencionou, a orientación cara os estudos superiores do alumnado nestes cursos é variable, polo que será de vital importancia a atención á diversidade do alumnado para adaptarse ás súas necesidades e realizar unha acción educativa eficaz. A vía para o tratamento da diversidade é a adaptación curricular, que e o conxunto de accións dirixidas a adecuar o currículo ás necesidades dun alumno ou grupo determinado.

Dependendo das circunstancias que se presenten no aula, o profesor poderá plantexar as seguintes estratexias:

- Adaptacións do material didáctico.
- Variacións da metodoloxía.
- Propoñer actividades de traballo alternativas.

- Organizar o traballo de forma flexible.
- Acelerar ou frear o ritmo de introducción de novos contidos.

4. Temas transversais

4.1 Educación en valores

A educación no ámbito musical non debe acabar no simple feito do desenvolvemento de destrezas técnicas e un desenrolo da sensibilidade musical. Para unha formación integral do alumnado tamén é importante o tratamento de contidos transversais. Estes contidos, que responden á realidade da vida cotiá no ámbito social, son esencialmente de carácter actitudinal e representan uns elementos educativos básicos que deben incorporarse nas diferentes áreas co fin de conseguir unha plena integración do alumnado na sociedade actual. O tratamento destes contidos debe despertar no alumnado unha especial sensibilidade cara a dita realidade.

O carácter participativo e colaborador da práctica musical, facilita a incorporación destes temas ao aula especialmente na práctica de conxunto. Temas como a igualdade de oportunidades entre sexos, o derrube das barreiras raciais, a educación para a saúde, compromiso co medio ambiente ou educación para a paz poderán ser incorporados nas clases desta materia.

4.2 Tratamento das tecnoloxías da información e da comunicación (TIC's)

A irrupción das tecnoloxías da información e da comunicación na nosa vida cotiá é cada día máis patente, a súa utilización esténdese ata ámbitos insospeitados. O estudo da música nos conservatorios cínquese, na maioría dos casos, á práctica interpretativa empregando instrumentos tradicionais. Incluso nestas circunstancias que a priori poden parecer pouco dadas ao uso das TIC's pódense empregar co fin de complementar e facilitar o proceso de ensino-aprendizaxe.

O uso de materiais audiovisuais relacionados ca materia xa non é unha novidade nos tempos que corren, especialmente dende a aparición de plataformas dixitais como

YouTube, Vimeo, Spotify, etc. Estas plataformas unidas á compartición masiva de material audiovisual facilita o seu uso no aula para a exemplificación das posibilidades sonoras e técnicas dos instrumentos e a exploración de diferentes posibilidades interpretativas ante un mesmo texto musical.

Por outro lado a facilidade de xerar dito material con ferramentas cada vez máis accesibles (videocámaras, grabadoras, tablets, teléfonos, etc) permite analizar no aula as propias actuacións ou interpretacións e así aportar un maior grado de obxectividade á percepción de sí mesmo que ten o alumno.

O material en formato electrónico (partituras, textos, etc.) tamén será útil no desenvolvemento das diferentes actividades da materia xa que facilita a rápida distribución do mesmo entre o alumnado así como o seu rápido acceso no aula no caso de dispoñer dos dispositivos correspondentes. As plataformas de almacenamento como Dropbox o GoogleDrive permiten a creación de espazos de compartición de material electrónico para os alumnos que poden ser controlados polo profesor. Os motores de busca tamén serán de gran utilidade especialmente á hora de recompilar información referente ao propio instrumento, obras, compositores, etc.

O uso de todos os materiais relacionados coas TIC's empregados no aula debe respectar en todo momento as leis distribución e da propiedade intelectual dos mesmos.

5. Actividades culturais e de promoción das ensinanzas

Os alumnos participarán nas audicións públicas da materia sempre que teñan o seu repertorio listo para ser presentado ó público. Dada a variedade e abundancia de profesorado que imparte Conxunto, estas actuacións poden realizarse en audicións propias do departamento (unha ou dúas por trimestre) ou dentro de audicións doutras especialidades instrumentais.

Poderanse organizar desde o departamento ou a aula da especialidade un ou varios cursos / master-class ao longo do curso. A asistencia aos ditos cursos será sempre voluntaria aínda que dado o contido dos mesmos é recomendable.

Asimesmo, o departamento pode organizar actividades externas ao centro en colaboración con outras institucións culturais, que constitúen un magnífico escaparate cara o noso entorno social.

6. Secuenciación e organización da materia

A materia de Conxunto de clave abarca dende 1º ata 4º de Grao Profesional.

alumnado de cursos e especialidades diversos:

7. Obxectivos

7.1 Obxectivos xerais para o Grao Profesional

Os obxectivos xerais da L.O.E. para o Grao Profesional son os que se indican a continuación. Os estudos musicais no Grao Profesional terán como obxectivo contribuír ao desenvolvemento das seguintes capacidades no alumnado:

a) Superar con dominio e capacidade crítica os contidos e os obxectivos formulados nas materias que compoñen o currículo da especialidade elixida.

b) Coñecer os elementos básicos das linguaxes musicais, as súas características, as funcións e as transformacións nos contextos históricos.

c) Utilizar o oído interno como base da afinación, da audición harmónica e da interpretación musical.

d) Formar unha imaxe axustada das posibilidades e das características musicais de cada un, tanto a nivel individual como en relación co grupo, coa disposición necesaria para saber integrarse como un membro máis del ou para actuar como responsable do conxunto.

e) Compartir vivencias musicais de grupo na aula e fóra dela que permitan enriquecer a relación afectiva coa música, a través do canto e da participación instrumental en grupo.

f) Valorar o corpo e a mente para utilizar con seguridade a técnica e poder concentrarse na audición e na interpretación.

g) Relacionar e aplicar os coñecementos adquiridos en todas as materias que compoñen o currículo, nas vivencias e nas experiencias propias para acadar unha interpretación artística de calidade.

h) Coñecer e aplicar as técnicas do instrumento ou da voz de acordo coas exixencias das obras.

i) Adquirir e demostrar os reflexos necesarios para resolver eventualidades que xurdan na interpretación.

j) Cultivar a improvisación e a transposición como elementos inherentes á creatividade musical.

k) Interpretar individualmente ou dentro da agrupación correspondente obras escritas en todas as linguaxes musicais, afondando no coñecemento dos estilos e das épocas, así como nos recursos interpretativos de cada un destes.

l) Actuar en público con autocontrol, dominio da memoria e capacidade comunicativa.

7.2 Obxectivos da asignatura de Conxunto de clave

a) Valorar a importancia de ser capaz de acompañar sen a necesidade dun texto con clave obrigado.

b) Ser capaz de ler e interpretar as cifras tal e como aparecen nas partituras da época.

c) Intentar ademais lograr unha realización do baixo cifrado o máis próximo posible ao que nos propoñen os tratados que chegaron ata os nosos días.

d) Poder acompañar pezas sinxelas se é que se dispón delas no conservatorio.

e) Coñecer o repertorio a catro mans e dúas claves se é que se dispón deste material no conservatorio.

f) Desenvolver a capacidade de lectura a primeira vista

g) Coñecer o repertorio da clave por medio das audicións

h) Acompañar pezas sinxelas de clave obrigado

8. Contidos

A ensinanza da práctica de Conxunto no Grao Profesional terá como obxectivo contribuír ao desenrolo das capacidades no alumnado, mediante o traballo dos seguintes contidos:

-A unidade sonora: respiración, ataque, vibrato, afinación, articulación, ritmo, fraseo, etc.

-Agóxico e dinámico.

-Estudo e práctica dos xestos anacrúsicos para tocar sen dirección.

-Equilibrio sonoro e de planos.

-Control permanente da afinación.

-Desenvolvemento da igualdade de ataques.

-Análise e interpretación de obras do repertorio.

-Práctica de conxunto da agrupación correspondente.

-Traballo gradual do repertorio básico máis salientable da agrupación correspondente.

-Valoración do sistema como marco da interpretación.

-Audicións comparadas de interpretacións de conxuntos, para analizar de maneira crítica as características das versións.

- Traballo do repertorio das grandes agrupacións en forma de ensaios seccionais.

- Estudo da práctica do Basso continuo.

9. Avaliación

O profesor avaliará aos seus alumnos tendo en conta os obxectivos, os criterios de avaliación e os mínimos esixibles establecidos nesta programación para o seu curso. A

avaliación será continua, cualitativa e integradora, e o profesor valorará de forma constante o progreso dos alumnos ao longo de todo o curso, así como as probas realizadas, a súa asistencia e actitude.

Ao comezo do curso o profesor realizará unha **avaliación inicial** có fin de detectar o nivel dos alumnos en función das súas capacidades, actitudes e coñecementos. A información obtida nos permitirá adaptar os novos contidos, o repertorio, e as actividades á realidade do noso alumnado, asegurando unha asimilación adecuada.

Dada a progresividade da materia, a atención personalizada do alumnado na mesma, e a aplicación da avaliación continua, a cualificación en cada trimestre representará a valoración do progreso realizado ata ese momento. Polo tanto, a cualificación obtida no terceiro trimestre será a cualificación final do curso.

9.1 Criterios de Avaliación

Os criterios xerais da L.O.E. para esta materia son os que a continuación se especifican. A ensinanza da práctica do Conxunto no grao profesional terá como obxectivo contribuír ou desenrolo das capacidades no alumnado, o que se avaliará mediante os seguintes criterios de avaliación:

- 1) Interpretar obras do repertorio propio da agrupación correspondente.
- 2) Actuar como responsable do grupo, dirixindo a interpretación colectiva mentres realiza a súa propia parte, se procede.
- 3) Ler a primeira vista unha obra de pequena dificultade na agrupación que corresponda.
- 4) Estudar as obras correspondentes ao repertorio programado.
- 5) Interpretar en público obras do repertorio para conxunto.

, e de xeito máis específico, engadiremos para conxunto de clave:

- Coñecer perfectamente as tonalidades e intervalos
- Ler a primeira vista unha obra sinxela e de poca dificultade
- Conocer a teoría do baixo cifrado no barroco
- Realizar planta cifrados sinxelos do libro de Corrette

- Acompañar pezas de clave obrigado

9.2 Mínimos esixibles.

Mínimos trimestrais

Cada trimestre o alumno deberá superar ó menos un tercio da materia proposta para todo o curso.

Mínimos exigibles

Coñecer perfectamente as tonalidades e intervalos

Ler a primeira vista unha obra sinxela e de poca dificultade

Conocer a teoría do baixo cifrado no barroco

Realizar planta cifrados sinxelos do libro de Corrette

Acompañar pezas de clave obrigado

9.3 Procedementos e ferramentas de avaliación

Os procedementos e ferramentas de avaliación son os seguintes:

1. A Observación na práctica da materia como medio para a **avaliación continua**.
2. A Observación na práctica da materia como medio para a **avaliación trimestral e final** nas diferentes probas e audicións.

9.4 Criterios de cualificación

No cálculo das cualificacións teranse en conta os seguintes porcentaxes:

- Resultados conseguidos na aula : 70%
- Estilo 25%
- Traballo semanal 5%

9.5 Criterios para a concesión de ampliación de matrícula

Para solicitar a concesión de ampliación de matrícula nesta materia o alumno deberá demostrar capacidade de traballo para o aproveitamento da ampliación así como

ter superados os obxectivos do curso e polo menos o 90% dos contidos do apartado mínimos esixibles na última clase antes da reunión da comisión que valorará as solicitudes e poderá, de consideralo oportuno, elevar dita solicitude ao Consello Escolar e á dirección do centro, quen poderá conceder a dita ampliación.

9.6 Medidas de recuperación

Dado o carácter progresivo da materia, tendo en conta a atención individualizada na mesma e a aplicación da avaliación continua, a recuperación das avaliacións suspensas integrarase dentro das actividades e probas programadas na seguinte avaliación ou poderá contemplar actividades de reforzo dos aspectos que precisen mellora. Deste xeito, as avaliacións que no foran cualificadas positivamente consideraranse aprobadas se o alumno obtivera cualificación positiva na seguinte avaliación.

Para os alumnos que teñan a materia pendente de cursos anteriores realizarase un plan de traballo específico que contemple os obxectivos e contidos que aínda precisen ser superados ou mellorados e que poderá constar de actividades de reforzo, modificación das probas do curso ou probas complementarias.

9.7 Procedementos de recuperación ordinarios

Os alumnos que non podesen ser avaliados de maneira continua por faltas de asistencia sen xustificar, poderán realizar unha proba ao final de cada avaliación. No caso de que o alumno non a supere, terá dereito a presentarse ao examen a final de curso, consistente en:

Exame de tonalidades e intervalos

Realización dun cifrado proposto polo tribunal

Realizar dúas as táboas do tratado de D'Andrieu proposta polo profesor

Practica da lectura a primeira vista dun fragmento

Acompañar dúas pezas sinxelas de clave obrigado

9.8 Probas extraordinarias de xuño

Os alumnos que non obtivesen cualificación positiva na avaliación ordinaria de xuño poderán presentarse á proba extraordinaria de xuño , do mesmo tipo que a proba descrita no apartado anterior.

(*Ver Anexo 1)

10. Procedementos de avaliación e seguimento da programación didáctica

Ao longo do curso, nas reunións do departamento, os profesores revisarán de forma continua o grao de cumprimento da programación así como os resultados académicos dos alumnos, tendo en conta tanto os obxectivos e contidos propostos, como as características individuais de cada un dos alumnos e conxuntas dos grupos: avaliación inicial, atención nas clases, tempo dedicado ao instrumento e ensaios, condicións, talento, capacidades, etc.

Os profesores informarán aos alumnos e a seus pais do grao de cumprimento dos mínimos esixidos, dos criterios cos que van ser avaliados e da súa evolución. Asímesmo, para un bo desenvolvemento da acción tutorial e unha atención individualizada, intentarase manter un contacto continuo co resto dos departamentos para ter unha visión global do desenvolvemento de cada alumno e grupo.

11. Procedementos para realizar a avaliación interna do departamento

As reunións do departamento son o foro onde se realizará de forma permanente, a avaliación interna das estratexias metodolóxicas do departamento, valorando o grao de cumprimento da programación, os resultados académicos, os resultados artísticos etc. Todo iso, tendo en conta a idiosincrasia propia do instrumento, así como a individualidade de cada un dos alumnos: o seu grao de compromiso co estudo, facultades, talento, esforzo, interese no estudo do instrumento, realización de ensaios, etc.

Comentarase regularmente as audicións realizadas polos alumnos, os resultados globais de cada avaliación e calquera cuestión que os membros do departamento consideren oportuna. Trasladaranse á comisión de coordinación pedagóxica os puntos que os profesores estimen necesarios. Finalmente revisaranse as porcentaxes finais de aprobados e suspensos e unificaranse criterios para obter o óptimo desenvolvemento musical, artístico e instrumental dos alumnos e os grupos.

Por outra banda, dentro desta avaliación interna, terase en conta e de forma moi destacada, os medios físicos e humanos cos que conta o departamento: material impreso: partituras, libros de consulta, revistas especializadas, instrumentos e o seu estado (pianos de cola en número suficiente e aulas con dous pianos), mobiliario adecuado, orzamento para actividades, cursos, clases maxistras, disponibilidad de aulas para clases de apoio, número de profesores axeitado en relación coa demanda, cursos de formación específicos para o profesorado e flexibilidade para a súa reciclaxe, flexibilidade para a realización de proxectos artísticos por parte dos profesores etc.; en definitiva, os medios básicos para alcanzar un ensino profesional de calidade, e que permita aos profesores e alumnos levar a cabo, de forma real os obxectivos que a programación expón só dunha forma teórica.

ANEXO I: Probas de acceso a Grao Profesional

Proba de acceso a Primeiro de grao medio

Coñecer perfectamente as tonalidades e intervalos

Repentización dunha obra sinxela e de poca dificultade

Realizar planta cifrados sinxelos do libro de Corrette

Proba de acceso a Segundo de grao medio

Repentización dunha obra sinxela e de poca dificultade

Realizar planta cifrados sinxelos do libro de Corrette

Realizar un acompañamiento de clave obrigado

Proba de acceso a Terceiro de grao medio

Repentización dunha obra sinxela e de poca dificultade

Realizar planta cifrados sinxelos do libro de Corrette

Realizar un acompañamiento de clave obrigado

Proba de acceso a Cuarto de grao medio

Repentización dunha obra sinxela e de poca dificultade

Realizar planta cifrados sinxelos do libro de Corrette

Realizar un acompañamiento de clave obrigado